

**NASDAQ
STOCKHOLM
ÖVERVAKNING AV
REGELBUNDEN
FINANSIELL
INFORMATION 2014**

Sammanfattning.....	3
Börsens organisation och genomförande av granskningen	4
Ärendehantering.....	4
Bedömning av information	4
Sanktioner.....	5
Rapportering	6
Uppföljning.....	6
Urval 2014	6
Upplysningar i årsredovisning.....	9
Europeiskt samarbete	9
Fokusområden för årsredovisningar 2014.....	12
Om Börsens iakttagelser	13
Resultat av årets granskning.....	13
Kritikärenden under 2014	14
Påpekanden.....	14
Noteringar per standard.....	14
Övriga kommentarer	22
Delårsrapportering	23

SAMMANFATTNING

Nasdaq Stockholm ("börsen") har i uppdrag att hantera övervakningen av finansiell information från de noterade bolagen på börsen. En del av detta uppdrag består i att varje år lämna en slutrapport över den granskning som börsen har genomfört under året och vad denna har resulterat i. Detta följer av bestämmelser i 16 kapitlet i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden samt i Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17). Börsen publicerar sin slutrapport innan årsskiftet för att ge de noterade bolagen möjlighet att anpassa sin kommande redovisning utifrån de synpunkter som övervakningen har genererat. En preliminär iakttagelseskritik skickades redan den 6 oktober 2014 till alla noterade bolag.

Granskningen 2014 har omfattat finansiella rapporter från 91 (2013: 93) emittenter samt merparten av de delårsrapporter som har publicerats av samtliga noterade bolag. Granskningen har i första hand skett i förhållande till bestämmelserna i IAS-förordningen och årsredovisningslagen.

Av årets genomgång framgår det att de flesta områdena för kritik och påpekande avser IAS 36 *Nedskrivningar* och IAS 1 *Utformning av finansiella rapporter*. Börsen konstaterar att upplysningar om nedskrivning fortfarande utgör merparten av bristerna varför dessa kommer att prioriteras vid nästa års granskning. För mer detaljer avseende IAS 1 hänvisas till avsnittet "*Noteringar per standard*". Årets utfall bekräftar att emittenternas finansiella rapporter håller bra kvalitet, även om det finns förbättringspotential.

Från och med 2014 har Börsen tagit bort kraven på att upprätta kvartalsrapport i enlighet med IAS 34 för första och tredje kvartalet som en följd av de ändringar som gjorts i EUs öppenhetsdirektiv. Istället för kvartalsrapporter kan delårsredogörelse i enlighet med börsens "*Vägledning för upprättande av Delårsredogörelse*" avges. Som framgår av avsnittet "*Delårsrapportering*" har endast ett fåtal av emittenterna utnyttjat denna möjlighet. För första kvartalet 2014 valde fyra bolag att lämna en delårsredogörelse.

Regeringen har per den 28 november 2013 tillsatt en utredning som ska analysera och i förekommande fall lämna lagförslag till hur den framtida redovisningstillsynen bör organiseras. Utredningen är ännu inte avslutad och börsen kommer således även 2015 att ansvara för övervakningen av finansiell information från de noterade bolagen.

ESMA har den 9 juli 2014 publicerat nya "*Guidelines on the enforcement of financial information*"¹ som ersätter de gamla rekommendationerna av CESR om hur tillsynen ska utformas. En av ändringarna enligt de nya riktlinjerna är att tillsynen av efterlevnaden av IFRS inte ska utföras av en reglerad marknadsplats. För mer information hänvisas till avsnittet "*Europeiskt samarbete – ESMA:s nya riktlinjer*" på sidan 9.

Iakttagelserna i rapporten har tidigare redovisats vid ett seminarium anordnat av börsen den 9 december 2014. Presentationsmaterialet från detta tillfälle finns på börsens webbplats, under avsnittet redovisningstillsyn². En engelsk sammanfattning av rapporten kommer att lämnas till det europeiska tillsynsorganet EECS³ inom ESMA och även finnas tillgänglig på börsens hemsida.

Stockholm, 19 december 2014

¹ "ESMA Guidelines on the enforcement of financial information" (ESMA/2014/807), i den svenska översättningen "*Riktlinjer om tillsyn över finansiell information*" (ESMA/2014/1293sv).

² Se sista sidan angående hänvisning till webbplats.

³ European Enforcers Coordination Sessions.

BÖRSENS ORGANISATION OCH GENOMFÖRANDE AV GRANSKNINGEN

Övervakningen av finansiell rapportering hanteras av börsens bolagsövervakning. För att kunna hålla hög kvalitet på granskningen anlitar börsen extern expertis. Deras åtaganden är reglerade i särskilda avtal avseende omfattning, kostnad, intressekonflikter och tystnadsplikt. Det är dock alltid börsen som bedömer och tar beslut i varje ärende samt sköter kommunikationen med de noterade bolagen.

Granskningen utförs för att säkerställa att bolagens information står i överensstämmelse med börsens regelverk för emittenter. Detta innebär att informationen också ska vara upprättad i enlighet med lagar och andra förordningar (av EU antagna IFRS samt enligt god redovisningssed för aktiemarknadsbolag). Därmed uppfylls också EU direktivets syfte att skydda investerare och främja en enhetlig tillämpning av IFRS.

De bolag som omfattas av den regelbundna finansiella övervakningen är bolag som har överlåtbara värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad i enlighet med lagen om värdepappersmarknaden 16 kapitlet. Granskningen omfattar årsredovisningar samt kvartalsrapporter⁴ för bolag med noterade aktier och årsredovisningar samt halvårsrapporter för bolag med noterade skuldebrev.

ÄRENDEHANTERING

Den årliga granskningen startar med en urvalsprocess (se nedan). De bolag som ingår i årets urval erhöll i mars 2014 ett brev från börsen med information om att bolagets årsredovisning skulle granskas utifrån bestämmelserna i IFRS och årsredovisningslagen. Delårsrapporter för samtliga bolag bedöms löpande under året och granskas ytterligare när initial bedömning ger anledning till frågor.

Granskningen av den finansiella informationen görs av intern eller extern redovisningsexpertis. Börsen sammanställer de iakttagelser som granskningen genererar och meddelar dessa i ett första brev till bolaget utan någon bedömning av kategorier (se nedan). Klart oväsentliga brister i upplysningen följer normalt inte med. Det kan dock inte alltid bedömas om utelämnade upplysningar är i överensstämmelse med IFRS. Börsen har i sådana fall bett bolagen att redogöra på vilka grunder som de har valt att utelämnat upplysningarna. Börsen har noterat att Bolag mer än tidigare har lämnat information om varför viss information har bedömts som oväsentligt, vilket är en positiv utveckling.

BEDÖMNING AV INFORMATION

Baserat på ovanstående korrespondens gör börsen en bedömning i vilken mån bolaget har agerat i strid mot gällande regelverk samt graden av överträdelse, framförallt kopplad till investerarnas möjlighet att värdera bolagets verksamhet med hjälp av den finansiella informationen. Vid denna bedömning tar börsen hjälp av tidigare beslut i EECSs databas och i vissa fall diskuteras frågan inom det europeiska samarbetsorganet EECS innan ett beslut tas (se sidan 9).

Utgångspunkten i efterlevnaden av IFRS är bestämmelsen om väsentlighet som följer av IAS 8 punkt 5. Där anges att utelämnanden eller felaktigheter i redovisade poster är väsentliga om de, var för sig eller gemensamt, kan påverka de ekonomiska besluten som användaren fattar på basis av de

⁴ Kvartalsrapportering har varit obligatorisk för bolag upptagna till handel på Nasdaq Stockholm fram till 2014. Granskningen inkluderar även en genomgång av bokslutskommunikéer.

finansiella rapporterna. Väsentligheten kan bero på storlek eller karaktär. För att tydliggöra detta delar börsen in sin bedömning i fyra kategorier:

1. Kategori 1, Ingen anmärkning och/eller notering av mindre väsentlig art (Övriga kommentarer).
2. Kategori 2, Påpekande.
3. Kategori 3, Kritik.
4. Kategori 4, Prövning av Disciplinnämnden.

Kategori 1, Ingen anmärkning/Övriga kommentarer, innebär att ärendet avslutas utan anmärkning. Börsen kan dock delge bolaget noteringar av mindre väsentlig art, s.k. övriga kommentarer. Dessa ska dock enbart utgöra ett stöd för bolagets fortsatta redovisningsarbete och kräver inga åtgärder i förhållande till börsen.

Kategori 2, Påpekande, går något längre än de bestämmelser som framgår av Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17) där det endast finns en nivå, s.k. överträdelser. Bakgrunden till att införa en nivå till med påpekande grundar sig i att det enligt börsens erfarenhet ofta finns brister avseende gällande upplysningskrav. Påpekande innebär att börsen har noterat brister i upplysningarna som inte är oväsentliga, men inte har den dignitet att det motiverar åtgärder enligt kategorierna 3 eller 4.

Kategori 3, Kritik, används när överträdelsen av regelverket av börsen bedöms som väsentlig och kan antas påverka investerarnas möjlighet att värdera bolaget eller dess finansiella ställning. Ärenden som avslutas med kritik publiceras i anonym form på börsens hemsida.

En slutskrivelse kan innehålla såväl påpekanden som kritik men kategoriseras utifrån den allvarligaste bedömningen.

Om ärendet bedöms medföra skada för investerarna (skaderekvisit) eller på annat sätt kan anses skada marknadens förtroende, lämnas ärendet över till Disciplinnämnden, kategori 4. Innan ett sådant överlämnande sker ska bolaget ges tillfälle att yttra sig över det anmärkningspåstående som börsen har för avsikt att rikta mot bolaget inför Disciplinnämnden.

SANKTIONER

Beroende på överträdelsens art och väsentlighet kan börsen eller Disciplinnämnden;

- uppmana bolaget att anpassa sin redovisning i kommande årsredovisning,
- begära att bolaget går ut med en särskild rättelse, antingen i separat pressmeddelande eller i den kommande finansiella rapporteringen (nästa kvartalsrapport), eller
- i de fall överträdelsen påverkar marknadens bedömning av bolaget eller riskerar att skada investerare, begära att redan lämnad finansiell information omgående rättas och eventuellt⁵ publiceras på nytt.

De två sistnämnda kategorierna sker vanligtvis i kombination med kritik eller disciplinär åtgärd.

Förutom påpekande eller kritik mot bolaget får börsen enligt Regelverket för emittenter, om överträdelsen är allvarlig, besluta om avnotering av bolagets finansiella instrument eller, i andra fall, ålägga bolaget ett vite motsvarande högst 15 gånger den årsavgift som bolaget betalar till börsen. Är åsidosättandet mindre allvarligt eller ursäktligt, kan börsen i stället för att ålägga vite eller avnotering meddela bolaget varning. Fråga om bestämmande av påföljd enligt detta stycke avgörs av börsens Disciplinnämnd.

⁵ På grund av tidigare rättsfall är det oklart om en ny årsredovisning får upprättas.

RAPPORTERING

I samband med att börsen sänder en skrivelse med kritik (kategori 3) eller beslutar om att inleda ett disciplinärende (kategori 4) med efterföljande beslut underrättas Finansinspektionen.

Beslut enligt kategori 3 publiceras i anonymiserad form på börsens webbplats.

Beslut enligt kategori 4 offentliggörs som börsmeddelande och publiceras på börsens webbplats.

UPPFÖLJNING

Uppföljning av synpunkter från tidigare granskning görs enligt följande:

1. Kategori 1, ingen uppföljning sker.
2. Kategori 2, börsen följer upp synpunkterna i kommande årsredovisning.
3. Kategori 3, begär börsen rättelse ska detta följas upp i kommande finansiell rapportering eller i enlighet med de kriterier som begäran omfattar. I övriga fall följer börsen upp synpunkterna i kommande årsredovisning.
4. Kategori 4, begär börsen omedelbar rättelse ska detta följas upp innan ärendet avslutas. Beroende på ärendet och sanktionens art ska bolaget inkomma med åtgärdsplan som börsen följer upp i nästa års granskning.

URVAL 2014

Urvalsprocessen följer gällande rutin för övervakning av finansiell rapportering och grundar sig på ett risk- och rotationsbaserat urval i enlighet med ESMAs standarder om tillsyn och koordinering av finansiell information i Europa⁶. För nästa års granskning gäller ESMAs nya riktlinjer (se sidan 10).

Det riskbaserade urvalet avseende årsredovisningar grundas till stor del på de iakttagelser som erhålls i börsens löpande genomgång av bolagens delårsrapporter och övrig offentliggjord information. De iakttagelser som görs i granskningen är ofta direkt kopplade till redovisningsfrågor, så som avsättningar, nedskrivningar, förvärv och jämförelsestörande poster. Andra faktorer som kan styra det riskbaserade underlaget är finansiella problem, markant verksamhetsförändring, stora ägarförändringar, stort medialt intresse, uppseendeväckande hög värdering eller dramatisk kursutveckling samt generella brister i bolagens informationsgivning. En stor del av det riskbaserade urvalet 2014 har utgått från bolagens redovisning av goodwill och rörelsesegment. Börsen kan också välja att granska avgränsade områden för ett bredare urval av bolag, t.ex. inom en viss bransch. I det riskbaserade urvalet granskas ofta en specifik del av årsredovisningen eller delårsrapporten.

Som ett komplement till det riskmässiga urvalet görs även ett rotationsmässigt urval (sluppmässigt) som syftar till att alla emittenter granskas i princip inom en femårsperiod. Börsen gör även en uppföljning av nyligen noterade bolag (s.k. ettårsuppföljning). I denna uppföljning ingår en genomgång av den finansiella rapporteringen vilket följs upp i börsens redovisningsövervakning. Även detta utfall kan vara anledning att bolaget ingår i riskurvalet.

Utöver ovanstående urval följer börsen upp föregående års granskningar som avslutades med kritik eller påpekande för att säkerställa att bolagen har beaktat börsens synpunkter i sin nästkommande årsredovisning.

⁶ Standard no 1 on Financial Information – Enforcement of Standards on Financial Information in Europe/Standard No 2 on Financial Information – Coordination of Enforcement Activities.

Inom EECS görs en åtskillnad mellan en fullständig granskning (unlimited scope examination) eller en riktad granskning (focused examination) av finansiella rapporter. En fullständig granskning kan avse en årsredovisning eller (endast) en delårsrapport. En riktad granskning innebär att endast en granskning av ett specifikt delområde sker. Exempel på det sistnämnda är bolag där endast nedskrivning av goodwill har varit föremål för granskning. Börsen klassificerar uppföljning av kritikärenden och påpekanden från 2013 samt granskningen av endast en delårsrapport som riktad granskning. Av nedanstående tabell framgår antalet granskade bolag:

	2014	2013
Fullständig granskning	54	37
Riktad granskning	37	57
(varav uppföljning tidigare år)	(19)	(28)
Total	91	94
Ej avslutad per 19 december	3	0
Avslutade	88	94

Följande bolag har granskats inom ramen för övervakningen 2014 (exklusive bolag som granskades som uppföljning av förra årets granskning):

Fullständig granskning	Fullständig granskning (forts)	Riktad granskning
Autoliv Inc.	Intellecta AB	AAK AB
Beijer Alma AB	KABE AB	Anoto Group AB
Bergs Timber AB	Karo Bio Aktiebolag	Arcam Aktiebolag
BioGaia AB	Karolinska Development AB	Arise AB
BioInvent International Aktiebolag	Klövern AB	Axis Aktiebolag
Biotage AB	Knowit Aktiebolag	Beijer Electronics Aktiebolag
Björn Borg AB	Loomis AB	Bilia AB
Boliden AB	Malmbergs Elektriska Aktiebolag	Boule Diagnostics AB
Bulten AB	Midway Holding Aktiebolag	Eniro AB
Bure Equity AB	Nederman Holding Aktiebolag	Feelgood Svenska Aktiebolag
Castellum Aktiebolag	Poolia AB	HMS Networks AB
Catena AB	Pricer Aktiebolag	ICA Gruppen Aktiebolag
Cloetta AB	Proact IT Group AB	Micro Systemation
Concentric AB	Proffice Aktiebolag	Moberg Pharma
Concordia Maritime Aktiebolag	RaySearch Laboratories AB	Mycronic Mydata
Credit Suisse Group	Royal Bank of Canada	NIBE Industrier AB
DGC One AB	Rörvik Timber AB	Nordea Bank AB
Elekta AB	SAAB Aktiebolag	Seamless Distribution AB
Endomines AB	Sensys Traffic AB	
Etrion Corporation	Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA	
Fabege AB	SSAB AB	
Fastighets AB Balder	Stockwik Förvaltning AB	
FastPartner AB	SWECO AB	
Gunnebo Aktiebolag	Tele2 AB	
Heba Fastighets Aktiebolag	TeliaSonera Aktiebolag	
HiQ International AB	Trelleborg Aktiebolag	
Husqvarna Aktiebolag	Wallenstam AB	

UPPLYSNINGAR I ÅRSREDOVISNING

Börsen har i rapporten över tillsynen under 2013 skrivit om utvecklingen inom detta område. Det som skrevs då är fortfarande aktuellt och kan, tillsammans med utvecklingen i det pågående IASB projektet "*Disclosure Initiative*", ge vägledning vid framtagandet av kommande årsredovisningar. På IASBs hemsida, www.ifrs.org, finns mer information.

EUROPEISKT SAMARBETE

Börsen deltar tillsammans med Finansinspektionen och NGM⁷ i den internationella samordningen av redovisningstillsynen av noterade bolag inom EU. Detta arbete bedrivs inom ramen för ESMA. Börsen deltar i de av ESMA regelbundet anordnade möten mellan tillsynsmyndigheterna, European Enforcers Coordination Sessions (EECS). Samarbetet syftar till att främja en enhetlig tillämpning av IFRS-standarderna samt en enhetlig tillsyn.

EECS har en gemensam databas för registrering av viktiga beslut som fattas inom ramen för redovisningstillsynen i alla EU-medlemsländer. En del av besluten i tillsynsdatabasen offentliggörs, så att marknadsdeltagarna ska få information om vad de europeiska tillsynsmyndigheterna har tagit ställning till i redovisningstillsynen. Under 2014 publicerades två utdrag, "*Extract from EECS's Database of Enforcement Decisions*"⁸. Börsen rekommenderar de noterade bolagen att även ta del av dessa beslut för att bedöma om besluten har påverkan på bolagets redovisning.

Som ett led i att koordinera tillsynen sker det en avstämning med ärenden i EECSs databas inför att viktiga beslut fattas. Det kan noteras att en viss förskjutning har skett, från att diskutera beslut som redan har fattats till att diskutera beslut inför att de ska fattas. Ett antal fall av börsens ärenden har också diskuterats på EECS-möten innan beslut har tagits för att säkerställa att ärendet skulle bedömas på samma sätt av övriga tillsynsmyndigheter. Börsen rapporterar in överträdelser som avslutas med kritik eller avgörs av börsens Disciplinnämnd till databasen. I fall att fler beslut avser samma överträdelse förs dock inte alla individuella beslut in i enlighet med ESMA:s riktlinjer. Vid skrivandet av denna rapport har 17 (2013: 17) ärenden, inom ramen för börsens tillsyn, rapporterats in till EECSs databas.

Börsen har under 2014 deltagit på alla nio EECS-möten. EECS har träffat representanter för IFRS IC under två möten för att diskutera mer komplexa frågeställningar där specifik vägledning i IFRS saknas eller där det finns olika tolkningar. I en del fall resulterar diskussionen i en formell förfrågan från ESMA att ta upp ärendet på agendan. EECS deltar i många fall i konsultationer (så kallade "*outreach activity*") från IFRS IC genom att lämna information om hur vissa händelser eller transaktioner redovisas i praktiken inom EEA området.

Inom ramen för samarbetet med EECS publicerade ESMA i juni 2014 en rapport⁹ om erfarenheter vid tillämpningen av IFRS 3 *Rörelseförvärv*. Rapporten innehåller både rekommendationer till IASB och emittenter. Sådana rapporter och den nu årliga publiceringen av fokusområden ligger i linje med den pågående utvecklingen inom ESMA mot en mer koordinerad tillsyn inom EU.

⁷ Nordic Growth Market

⁸ 15th Extract from EECSs Database of Enforcement (9 April, ESMA/2014/377) och 16th Extract from EECS's Database of Enforcement (18 November, ESMA/2014/1373). Dokument är tillgängliga på ESMA:s webbplats, www.esma.europa.eu och även på börsens webbplats.

⁹ Review on the application of accounting requirements for business combinations in IFRS financial statements (16 juni, ESMA/2014/643).

ACTIVITY REPORT 2013

ESMA publicerar årligen en sammanfattning av tillsynen över efterlevnaden av IFRS, baserad på aktiviteter inom EECS. Rapporten¹⁰ avseende 2013, som avser övervakningen av de finansiella rapporterna för 2012, publicerades den 21 maj 2014. Av rapporten framgår bland annat att tillsynen inom hela EU-området har resulterat i följande påföljder:

- Ny (ändrad) årsredovisning, 18 (2012: 35) fall.
- Offentliggörande av korrigerad information, 152 (2012: 167) fall.
- Ändring i framtida finansiella rapporter, 324 (2012: 305) fall.

De första två åtgärderna innebär att det aktuella bolaget namnges i samband med att beslutet meddelas. I Sverige publiceras endast uttalanden av börsens Disciplinnämnden med det aktuella bolaget namngivet. Börsens kritikärenden kan till viss del (krav på rättelse) jämföras med den andra kategorin i ovanstående lista eftersom de publiceras på börsens webbplats, även om så sker i anonymiserad form. Börsens påpekanden kan jämföras med den sistnämnda gruppen, där beslutet endast kommuniceras till bolaget i fråga. I cirka 300 fall gavs även anvisningar till emittenter för mindre väsentliga brister. Dessa kan jämföras med Börsens "Övriga kommentarer". De flesta tillsynsmyndigheter sammanfattar sina undersökningar på motsvarande sätt som börsen gör i denna årsrapport.

Sedan 2012 publicerar ESMA "European Common Enforcement Priorities". I årets rapport lämnas nu för första gång även kvantitativa uppgifter om utfallet. Uppföljning har skett genom att de nationella tillsynsmyndigheterna rapporterar in resultat för ett urval av 185 undersökningar (inklusive ett antal från Sverige). I 46 fall resulterade dessa undersökningar i åtgärder: 16 åtgärder avser kategorin "public corrective notes" och 30 åtgärder avser ändringar som ska genomföras i nästa årsredovisning. Dessa 46 åtgärder har följande procentuella fördelning per standard:

Standard	%
IAS 37	13
IAS 19	14
IAS 36	73
	100

Utfallet bekräftar börsens erfarenhet att upplysningar om nedskrivningstest (IAS 36) fortfarande behöver förbättras. De flesta ärenden har avsett otillräckligt information om viktiga antaganden som ligger bakom kassaflödesprognosen (key operational assumptions, IAS 36 punkt 134d(i)) och känslighetsanalysen. Ytterligare 23 emittenter fick "övriga kommentarer" (enligt börsens terminologi).

ESMAS NYA RIKTLINJER

Den 9 juli 2014 fastställde ESMAs styrelse de nya riktlinjer som efterträder tidigare riktlinjer från ESMAs företrädare CESR. Dessa "Guidelines on the enforcement of financial information" träder i kraft den 29 december 2014, två månader efter att översättningen till alla officiella språk inom EU publicerades. Den svenska versionen¹¹ finns tillgänglig på börsens och Finansinspektionens hemsida. Enligt EU-lag har ESMA rätt att utfärda riktlinjer, vilket innebär att de nationella tillsynsmyndigheterna "med alla tillgängliga medel ska söka följa riktlinjerna" (ESMA-förordningen artikel 16.3). Myndigheterna ska införliva riktlinjerna i sin tillsynspraxis och meddela ESMA om de följer eller avser att följa riktlinjerna. I annat fall ska rapportering till EU-kommissionen ske. Denna

¹⁰ Activities of the IFRS Enforcers in Europe in 2013 (ESMA/2014/551).

¹¹ ESMA riktlinjer om tillsyn över finansiell information (28 oktober, ESMA/2014/1293sv).

”comply or explain” modell går längre än tidigare rekommendationer från CESR. Det ligger i ESMA:s uppdrag att övervaka efterlevnaden.

Riktlinjerna innehåller bestämmelser om att tillsynsutövare måste vara tillräckligt fristående från regering, emittenter, revisorer och andra marknadsaktörer samt aktörer på den reglerade marknaden. För börsens del innebär detta att börsen inte kan utföra tillsynen enligt riktlinjerna. Börsen har redan tidigare begärt att bli befriad från sitt ansvar för redovisningstillsynen. I samband med att en utredare ska lämna förslag till de lagändringar som krävs i svensk rätt för att genomföra ändringsdirektiv av det s.k. öppenhetsdirektivet (kommittédirektivet Dir.2013:109), ska även utredas hur redovisningstillsynen ska utformas i framtiden. Denna del av utredningen har ännu inte avslutats.

Med begreppet redovisningstillsyn avses en granskning av om den finansiella informationen uppfyller kraven i det relevanta finansiella rapporteringsramverket, med vidtagande av lämpliga åtgärder om överträdelser upptäcks under utövandet av tillsynen, i enlighet med gällande bestämmelser i öppenhetsdirektivet¹², och med vidtagande av andra åtgärder som är relevanta för syftet med tillsynen. Syftet med tillsynen är främst att skydda investerarna.

Tekniskt sett är riktlinjerna en fortsättning eller bekräftelse av tidigare, under CESR:s rekommendationer, utvecklade praxis. På några områden har dock en viss skärpning skett. Riktlinjerna behandlar bland annat:

- Urvalsmetoder
- Granskningsförfaranden
- Tillsynsåtgärder
- Samordning (EECS)
- Beslutsfattande
- Rapportering (inom ESMA och offentlig)

Tillsynsåtgärder beskrivs i riktlinjen. Nedanstående tabell anger till höger Börsens nuvarande indelning.

ESMA Riktlinjer	Börsens nuvarande indelning
<i>Väsentliga avvikelser</i>	
Nya finansiella rapporter	
Särskild rättelse	Disciplinärende, kritik
Rättelse i framtida finansiella rapporter	Påpekande
<i>Oväsentliga avvikelser</i>	
Informera emittenten	Övriga kommentarer

Det är, med hänsyn till tidigare rättsfall, oklart om Börsen kan kräva att en emittent utfärdar nya finansiella rapporter. Under hittillsvarande praxis har det dock inte funnits sådana fall där åtgärder utöver ett disciplinförfarande har krävts.

¹² I svenska lag införlivet i lagen om värdepappersmarknaden.

FOKUSOMRÅDEN FÖR ÅRSREDOVISNINGAR 2014

ESMA publicerade den 28 oktober 2014 ett dokument¹³ som beskriver prioriterade fokusområden inför granskning av årsredovisningar för 2014. Dessa fokusområden är:

- Koncernredovisning (IFRS 10 och 12).
- Samarbetsarrangemang (IFRS 11 och 12).
- Uppskjuten skatt (IAS 12).
- Upplysningar om resultat av bankernas Asset Quality Review.
- Upplysningar i IFRS finansiella rapporter.

De angivna fokusområdena har valts eftersom nya standarder medför väsentliga ändringar och den rådande ekonomiska situationen innehåller utmaningar för emittenter vid tillämpning av vissa IFRS.

Under hösten 2014 publicerade Europeiska centralbanken (ECB) resultaten av de i banksektorn genomförda Asset Quality Review. ESMA förväntar sig att det finns tillräckligt med upplysningar i IFRS finansiella rapporter om det finns väsentliga effekter av denna review. Det konstateras även att det förväntas att banker kommer att använda sig av fler och komplexare finansiella instrument för att uppfylla kapitaltäckningskrav. Bedömningen om redovisning som eget kapital eller skuld bör ske borde vara en av de viktiga bedömningar som ska beskrivas.

Med hänsyn till den sista punkten, upplysningar, konstaterar ESMA att tidigare kommentarer kvarstår. Upplysningarna kan vara för många, för detaljerade eller för generella. Istället borde upplysningar i större utsträckning vara mer företagsspecifika. Börsen delar denna uppfattning och har i årets undersökning i ett antal fall funnit anledning att kommentera bolagets upplysningar. Det kan noteras att kvaliteten på upplysningen är allt viktigare, inte minst på grund av de omfattande upplysningskraven i de nya standarderna och effekten av IASBs "*Disclosure Initiative*".

Fokusområdet uppskjuten skatt (IAS 12) ser främst på beräkning och värdering. Det kan noteras att IFRS IC under 2014 har gjort ett antal viktiga uttalanden i detta område. Dessa beskrivs vidare i avsnittet "*Noteringar per standard*" (IAS 12, se sida 18).

ESMA och de europeiska tillsynsmyndigheterna påpekar även att tidigare prioriterade områden fortfarande är aktuella. I dokumentet omnämns särskilt de krav som ställs för nedskrivningstest, värdering till verkligt värde och upplysningar om risker av finansiella instrument. I dokumentet ges en mer detaljerad beskrivning av varför dessa områden anses vara kritiska. Gemensamt för fokusområdena är att de kräver bedömningar av företagsledningen och att det därmed krävs upplysningar om hur dessa bedömningar har gjorts. Detta för att läsaren av den finansiella rapporten ska ges möjlighet att bedöma bolagets situation. Dokumentet finns tillgängligt på börsens och ESMA:s webbplatser.

Börsen kommer att genomföra granskningen av finansiella rapporter avseende räkenskapsåret 2014 med samma fokusområden som utgångspunkt. Även IFRS 13 *Värdering till verkligt värde*, IAS 12 *Inkomstskatter* och IAS 36 *Nedskrivningar* kommer fortsättningsvis att beaktas. Därutöver kommer börsen att följa upp årets kritik och påpekanden.

¹³ Public Statement European common enforcement priorities for 2014 financial statements, ESMA/2014/1309.

OM BÖRSENS IAKTTAGELSER

De iakttagelser som beskrivs i denna rapport baseras på konstaterade brister i enskilda bolag. Eftersom börsen endast undersöker ett urval av årsredovisningarna kan motsvarande brister även förekomma hos andra bolag. Börsen gör alltid en väsentlighetsbedömning av den aktuella bristen vilket påverkar börsens slutliga ställningstagande samt behovet av åtgärder från bolagets sida.

Vilken information som är väsentlig i slutändan är i högsta grad bolagsspecifik och det går därför inte att göra generella tolkningar av börsens iakttagelser. En avvikande iakttagelse i ett litet bolag eller i en viss bransch kan vara av väsentlig betydelse medan en motsvarande iakttagelse i ett annat bolag, verksamt i en annan bransch eller med annan storlek, kan vara uppenbart oväsentlig. Syftet med en vidare spridning av denna rapport är att underlätta för bolagen att utveckla och förbättra sin externa informationsgivning. Det är upp till det enskilda bolaget att bestämma om börsens iakttagelser kan eller bör påverka bolagets finansiella rapporter om bolaget inte har varit med i årets undersökning.

Börser har under de senaste åren i sin brevväxling med bolagen uppmanat dem att ange om bolaget bedömer om en post eller upplysning är väsentlig eller inte och bolagets bedömning i denna fråga. Börsen kan notera att bolag vid årets undersökning, mer än tidigare, har hörsammat denna uppmaning. I många fall har börsern kunnat acceptera bolagets bedömning, och ärendet tas därför inte upp i slutbrevet.

RESULTAT AV ÅRETS GRANSKNING

Vid tidpunkten för denna rapportens publicering har inte samtliga av årets 91 påbörjade granskningsärenden (se tabellen på sidan 7) avslutats. Granskningen är inte avslutad för tre bolag. Ett bolag har avnoterats varför antalet slutskrivelser uppgår till 87. De avslutade ärendena (antal emittenter) är fördelade på följande kategorier:

	2014	2013
1 Utan anmärkning	72	73
2 Påpekande	12	14
3 Kritik	3	5
4 Disciplinnämnd	0	1
	87	93

I kategori 1 (utan anmärkning) ingår 16 (27) bolag av de 19 (28) bolag som följdes upp till följd av föregående års granskning. Av de övriga tre tilldelades två bolag påpekanden och det tredje bolaget tilldelades kritik. Börsern kan därmed konstatera att tidigare lämnade iakttagelser har beaktats i nästan samtliga fall. En fördelning av börsens iakttagelser per standard finns i nedanstående grafik under "Påpekanden".

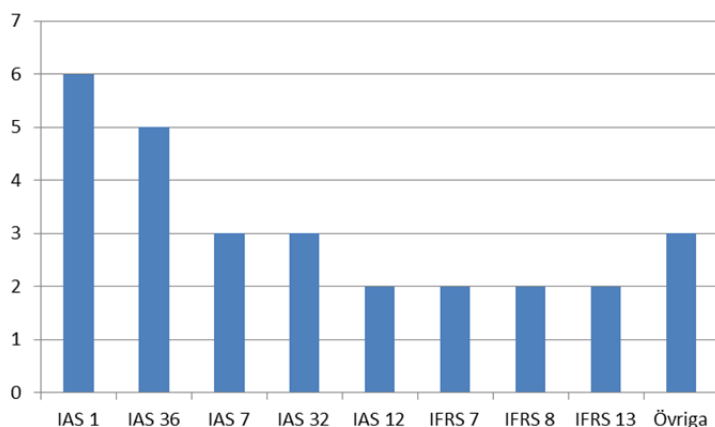
En slutskrivelse kan innehålla såväl påpekanden som kritik, men kategoriseras utifrån den allvarligaste bedömningen. I alla slutbrev, oavsett kategori, kan börsern delge bolaget noteringar av mindre väsentlig art ("Övriga kommentarer"). De flesta av de bolag som har varit föremål för en fullständig granskning (se sidan 8) har delgivits sådana kommentarer.

KRITIKÄRENDEN UNDER 2014

Under 2014 har tre bolag tilldelats kritik. Ett bolag tilldelades kritik på grund av att bolaget inte har åtgärdat börsens tidigare påpekanden angående IAS 36. Två bolag har tilldelats kritik för att ha redovisat skulderna som långfristiga utan att bolagen per rapporteringsdatum hade ovillkorad rätt att förlänga dessa skulder i minst tolv månader efter rapportperioden (IAS 1). I avsnittet "Noteringar per standard" beskrivs börsens noteringar.

PÅPEKANDEN

Under granskningen 2014 tilldelades 12 bolag påpekanden. Grafiken visar fördelningen av antalet bolag som har tilldelats kritik och påpekanden per standard. Som framgår tilldelades ett antal bolag påpekande på mer än ett område.

Som framgår av grafiken ovan är IAS 1 *Utformning av finansiella rapporter* den standard som mest frekvent har lett till påpekanden. Tar man också hänsyn till Börsens noteringar som "Övriga kommentarer", är det fortfarande IAS 36 *Nedskrivningar* som behöver mest förbättring. En beskrivning av börsens viktigaste iakttagelser ges i det efterföljande avsnittet "Noteringar per standard". Gruppen "Övriga" avser enskilda påpekanden som fördelats på tre standarder. De mest relevanta punkterna är med i avsnittet "Övriga kommentarer".

NOTERINGAR PER STANDARD

IAS 1 UTFORMNING AV FINANSIELLA RAPPORTER

Börsen redogör för årets noteringar inom följande områden:

- Klassificering av skulder
- Utformning av resultaträkning
- Redovisningsprinciper
- Övriga punkter

Klassificering av skulder

Av punkt 69 framgår att en skuld ska klassificeras som kortfristig om bolaget inte har en ovillkorad rättighet att senarelägga skuldens reglering i minst tolv månader efter rapportperioden. I punkt 71 exemplifieras att checkräkningskrediter klassificeras som kortfristiga skulder. Punkt 73 avser situationer då refinansiering av kortfristiga skulder är möjlig inom ramen av en befintlig kreditlimit (som då bör ha en förfallotidpunkt som tillåter klassificering som långfristig). Punkt 74 behandlar när en skuld kan redovisas som långfristig, även om bolaget har brutit mot lånevillkor som medför att skulden blir betalbar på anfordran. För de båda sistnämnda undantagen gäller att bolaget ska ha rätt

till förlängning, ibland genom en waiver från långgivaren, vid rapportperiodens slut. Klassificering som kortfristig gäller även om långgivaren efter rapportperioden, men före rapportens publicering gått med på att inte kräva betalning. IASB anser att texten i dessa punkter är tydlig, men har på sitt möte i 2014 bestämt att ytterligare förtydliga¹⁴: *”to make it explicit in paragraphs 69(d) and 73 of the standard that only rights in place at the reporting date should affect the classification of a liability”*. Att den nuvarande texten i standarden är tydlig framgår även av tidigare beslut från EECs¹⁵. Två av årets kritikärenden avser bolag som har redovisat skulder som långfristiga utan att rätt till förlängning förelåg vid rapportperiodens slut. Ett fall avser refinansiering av så kallad *”roll over”*-finansiering, i det andra fallet har bolaget brutit mot sina lånevillkor. Börsen har även påpekat att ett annat bolag i kommande redovisning ska redovisa checkräkningskredit och finansiering genom *”factoring”* som kortfristiga skulder.

Utformning av resultaträkning

ESMA har noterat att praxis vad gäller utformning av resultaträkning skiljer sig åt markant inom EU. Sådana skillnader begränsar möjligheten att jämföra bolag, vilket är ett av syftena med att ha en enhetlig redovisning på kapitalmarknaden. För tillsynsmyndigheter är det i vissa fall svårt att förbättra denna situation eftersom IAS 1 lämnar en del frihet i utformningen. ESMA har lämnat en del exempel till IFRS IC som har varit föremål för agendabeslut eller kommer att diskuteras? i samband med IASBs *”Disclosure Initiative”*. Börsen har vid årets genomgång av de bolag som har varit föremål för fullständig granskning gjort följande noteringar.

Av 52¹⁶ bolag har 27 bolag valt att redovisa en separat resultatrapport och en rapport över övrigt totalresultat. Övriga bolag redovisar en rapport över totalresultat. Åtta av de 52 bolagen är fastighetsbolag, se nedan. Av övriga 44 bolag redovisar 28 bolag resultat enligt funktionsindelad klassificering och 16 bolag använder sig av klassificering enligt kostnadsslag. Det är främst den första gruppen som presenterar extra rader i resultaträkningen, i jämförelse med exempel i IAS 1(IG 6).

De extra raderna är oftast en separat rad för *”forskning och utveckling”*, och någon form av *”jämförelsestörande poster”* eller motsvarande benämningar (förvävsrelaterade, engångsposter, avskrivning immateriella tillgångar etc.). IAS 1 punkt 99 kräver att bolaget redovisar en analys av kostnader som redovisas i resultatet med en klassificering som antingen bygger på kostnadernas karaktär eller deras funktion i bolaget. Enligt punkt 104 måste sedan kostnadernas karaktär anges om en funktionsindelad resultaträkning används. Detta upplysningskrav avser hela skillnaden mellan intäkter och rörelseresultat. IAS 1 kräver i punkt 97 att separat upplysning lämnas om karaktär och belopp när intäkt- eller kostnadsposter är väsentliga. Börsen (och andra tillsynsmyndigheter inom ESMA) tolkar bestämmelserna så att sådan separat upplysning ska ske i not till kostnad eller funktion eller genom att dela upp den på två rader, med andra ord så att kostnadsslags- och funktionsindelning inte blandas. Det är dock upp till IASB att förtydliga detta närmare inom ramen för *”Disclosure Initiative”*. Mot denna bakgrund har Börsen i sina noteringar ofta stannat vid övriga kommentarer.

Forskning och utveckling

Ett bolag som presenterar en funktionsindelad resultaträkning ska allokera kostnader på funktioner, där kostnaden för sålda varor ska redovisas skild från andra kostnader (punkt 103). En del bolag med (väsentlig) forsknings- och utvecklingsaktivitet aktiverar utvecklingskostnader i enlighet med krav i IAS 38 punkt 57. Enligt IAS 38 punkt 99 ska avskrivningar redovisas i resultaträkningen, om inte undantaget föreligger att dessa ingår i anskaffningsvärdet för en annan tillgång. Avskrivningar redovisas på raden *”forskning och utveckling”*. De flesta bolagen anger som redovisningsprincip att avskrivning på aktiverade utvecklingskostnader påbörjas i samband med att produkten eller tjänsten kommer ut på marknaden. Börsen har i dessa fall ifrågasatt varför avskrivningar inte allokeras till

¹⁴ Ändring kommer att vara med i kommande ändring av IAS 1

¹⁵ Extract 10

¹⁶ I 54 granskade bolag ingår två bolag som inte rapporterar enligt IFRS.

kostnad sålda varor eftersom det föreligger ett nära samband med försäljningen. I sådana fall avviker även begreppen bruttovinst eller bruttomarginal från sina gängse innebörder. Börsen har fått en rad olika förklaringar från berörda bolag om varför ingen allokering till kostnad sålda varor har skett. Bolagens resonemang och effekter på innehållet i bruttovinsten är exempel på bedömningar som i enlighet med IAS 1 punkt 122 kräver upplysning. I de flesta fall har börsen stannat vid en notering som övrig kommentar.

IAS 38 punkt 126 kräver upplysning om det totala beloppet av utgifter för forskning och utveckling som kostnadsförts under perioden. Börsen noterar att många bolag anser att denna upplysning ges genom att en separat rad för forskning och utveckling finns i resultaträkningen. För många bolag innehåller denna rad dock årets ej aktiverade utgifter och (genom avskrivningar) en del av tidigare år aktiverade utgifter. Därmed är upplysningskravet i punkt 126 inte uppfyllt.

Jämförelsestörande poster

En del bolag redovisar vissa poster som jämförelsestörande poster eller olika varianter av denna benämning. Börsen har noterat att sådan särredovisning ofta endast avser kostnadssidan, på intäktsidan förekommer de mycket sällan. Beloppsmässigt kan det även ifrågasättas om dessa poster de facto är jämförelsestörande. Beloppen är ofta inte väsentliga och tyder på ett väsentlighetsbegrepp som inte gäller alla poster som då borde särredovisas. Börsen har i de flesta fall kommenterat att bolaget bör ha en redovisningsprincip om vilka typ av poster och vilken väsentlighet som gäller för att säkerställa att läsaren av årsredovisningen kan förlita sig på att klassificering tillämpas på ett konsekvent sätt över tiden.

Endast några få bolag anger i not till vilka funktioner dessa jämförelsestörande poster härrör.

Utformning av resultaträkning i fastighetsbolag

I årets granskning ingår åtta noterade fastighetsbolag. Av dessa presenterar fem bolag ett resultatmått, "*Förvaltningsresultat*". Övriga tre bolag hanterar inte ett eget begrepp som förvaltningsresultat. Ett av de fem bolagen har inte definierat vad som ingår i förvaltningsresultat. En sådan hantering av en egen subtotal (även om det inte är ovanligt i branschen) medför att begreppet bör definieras och beskrivas i bolagets redovisningsprinciper. Börsen noterar att redovisning av värdeförändringar i fastigheter efter förvaltningsresultat är en vanlig presentation i branschen, som också framgår av definitionen av begreppet. Eftersom hantering av subtotaler är ett av de områden som behandlas i IASBs "*Disclosure initiative*", har Börsen avstått från att driva ärendet vidare.

Fem bolag redovisar finansiella kostnader och intäkter som del i förvaltningsresultatet. Dessa bolag redovisar dock värdeförändringar i (ränte)derivat utanför förvaltningsresultatet. Det framgår i de flesta fall av bolagets definition att värdeförändringar i derivat inte ingår i förvaltningsresultatet. Börsen noterar dock att denna presentation till synes strider med bolagets syfte med derivat, nämligen att begränsa ränteriskerna. Redovisning av värdeförändringar i derivat inom finansnettot bör stämma bättre med det bakomliggande syftet, vilket tillämpas av övriga tre fastighetsbolag i årets undersökning. Att redovisa värdeändringar i räntederivat utanför finansnettot, är ett exempel på en bedömning som kräver upplysning i enlighet med IAS 1 punkt 122.

Redovisningsprinciper

Även i år har Börsen konstaterat att avsnittet Redovisningsprinciper borde kunna förbättras. Detta gäller främst mindre bolag. I några fall har bolagen redovisningsprinciper för transaktioner eller poster som inte finns (exempelvis hedging eller vissa finansiella instrument) medan det i andra fall saknas en beskrivning av redovisningsprinciper för transaktioner eller poster som finns (t ex för optioner eller innehav i intressebolag). Som framgår ovan anser Börsen att bolag som använder sig av extra rader (jämförelsestörande poster, forskning och utveckling) bör komplettera beskrivningen av redovisningsprinciperna i enlighet med IAS 1 punkt 122. Denna punkt kräver upplysning av de bedömningar som företagsledning har gjort vid tillämpning av bolagets redovisningsprinciper. IAS 1 punkt 125 kräver upplysning om viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar. Många bolag

kombinerar ofta dessa i en not "Viktiga uppskattningar och bedömningar" (eller liknande begrepp). Börsen har noterat att beskrivningar av sådana osäkerheter är allmänt hållna ("boiler plate") och sällan specifika för bolaget. Ibland upprepas bara redovisningsprincipen eller vad som skrivs i IFRS.

Övriga punkter

Punkt 41 kräver vissa upplysningar när bolaget ändrar uppställningen eller klassificeringen av poster i sina finansiella rapporter. Börsen har noterat att ett antal bolag genomför ändringar i jämförelsetal (exempelvis i rapport över kassaflöden), både i årsredovisning och i delårsrapporter utan att sådana upplysningar lämnas. Ett bolag ändrade klassificeringen av kostnader från kostnadslag till funktion i resultaträkning utan att någon motivering lämnades. Punkt 41c kräver upplysning om anledningen till omklassificering. Vid sådana ändringar bör även kravet i IAS 8, om att ändringarna ska ha till syfte att lämna bättre information beaktas.

Punkt 38 avser krav om jämförelseinformation. Dessa upplysningar saknas ibland, främst avseende nedskrivningstest.

Punkt 82 klargör att andel av vinst och förlust i intresseföretag och joint ventures ska redovisas med tillämpning av kapitalandelsmetoden och redovisas separat (letter c). Originaltexten i IAS 1 anger detta tydligt: "...Include line items that present: (c) share of the profit or loss of associates and joint ventures accounted for using the equity method...". Vinst och förlust definieras i IFRS som resultat efter skatt. Ett bolag tilldelades påpekande eftersom resultat av intressebolag redovisas före skatt i rörelseresultat och skatt som del av koncernens skatt.

Ett bolag ska i enlighet med IAS 1 punkt 134 lämna upplysningar som hjälper läsaren av årsredovisningen att bedöma bolagets mål, riktlinjer och processer för hantering av kapital. Punkt 135 kräver sedan vissa kvantitativa upplysningar om mål och utfall, även med hänsyn till externt ålagda kapitalkrav. Den sistnämnda punkten betraktas ofta som att IASB menar att dessa bestämmelser endast gäller för bolag med särskilda krav från tillsynsmyndigheter, så som banker och andra finansiella bolag. IASB anger i BC 92-100 att kapitalkrav inte är begränsat till kraven från tillsynsmyndigheter. Om ett bolag till exempel beaktar nettoskuld eller motsvarande begrepp i sin kapitalhantering är eventuella lånecovenanter externt ålagda krav. Ofta lämnas uppgifter om finansiella mål utanför de finansiella rapporterna, vilket leder till att de rapporterna blir inkompleta med hänsyn till kraven i punkt 135.

IAS 36 NEDSKRIVNINGAR

Av 54 bolag som har varit föremål för årets fullständiga granskningar är 52 svenska bolag. Av dessa bolag redovisar 34 bolag goodwill på 1 530 Mkr att jämföra med 3 220 Mkr eget kapital. Goodwill belöper från 5 till 137 procent av eget kapital, i snitt 47 procent.

Börsen har kritiserat ett bolag för otillräckliga upplysningar om genomförda nedskrivningstester. I de fall där posten goodwill är av mindre storlek eller där endast en del av upplysningarna saknas, har bolagen delgivits påpekanden (fyra bolag) eller endast övriga kommentarer.

IAS 36 punkt 134d (i) kräver en beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser för den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna. Viktiga antaganden är sådana antaganden för vilka enhetens återvinningsvärde är mest känsligt.

Fyra bolag har inte lämnat dessa uppgifter. En del bolag anger endast diskonteringsatsen och den långsiktiga tillväxttakten som viktiga antaganden. Tillväxttakt och diskonteringsats kräver separata och kvantifierade upplysningar enligt punkterna (iv) och (v) i 134d. Det borde därmed också vara tydligt att endast de lämnade upplysningarna om diskonteringsats och långsiktig tillväxttakt inte uppfyller kraven i punkt 134. Börsen notar att kvalitén på beskrivningen av de viktiga antagandena varierar mycket. Ett bolag har lämnat en så stor mängd antaganden att det kan ifrågasättas om dessa

utgör de mest känsliga i enlighet med standarden. Beskrivningarna är i övrigt allmänt hållna, där en mer specifik beskrivning borde vara möjlig. Några bolag anger att rörelsemarginalen är ett viktigt antagande. Enligt Börsens uppfattning är dock rörelseresultat/marginal snarare ett utfall som följer av andra antaganden. Även om kvantifiering först kan bli aktuell vid en känslighetsanalys, har ett antal bolag lämnat detaljerade och till viss del kvantifierade upplysningar om dessa antaganden. Detta ger investerare en betydlig bättre uppfattning om hur de i prognoser hanterade antagandena förhåller sig till det realiserade resultatet.

IAS 36 punkt 134d(ii) kräver upplysning om företagsledningens metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktigt antagande. De flesta bolag anger detta, även om beskrivningen ofta är i allmänna termer (boiler plate). Standarden anger dock även att upplysning krävs *"huruvida det värdet eller de värdena återspeglar tidigare erfarenheter eller, i tillämpliga fall, är i överensstämmelse med externa informationskällor, och, om så inte är fallet, hur och varför de skiljer sig från tidigare erfarenheter eller externa informationskällor"*. Börsen noterar att den understrukna delen av det föregående citatet behöver mer upplysningar än vad många bolag vanligtvis lämnar. Exempelvis framgår ibland, av de på Börsens begäran överlämnade beräkningarna, att bolagen räknar med tillväxt eller bruttomarginaler som markant avviker från de tidigare realiserade. Information om detta saknas då i årsredovisningen.

IAS 36 punkt 134f kräver vissa upplysningar om en rimlig möjlig förändring i ett viktigt antagande skulle innebära att nedskrivning är aktuell. Denna bestämmelse avser hela nyttjandeperioden, d.v.s. inklusive den perioden som omfattas av slutvärdet. Motsvarande krav finns i IAS 1 punkt 129 om sådana rimligt möjliga förändringar redan kan uppstå under det nästkommande räkenskapsåret. Eftersom det redovisade värdet efter en genomförd nedskrivning, är lika med återvinningsvärdet, kommer varje ändring i ett antagande att ha effekt. Bestämmelser i IAS 36 och IAS 1 är i dessa fall tillämpliga.

Övriga punkter där årets granskning är anledning till kommentar från börsens sida;

- att upplysningar om genomförd nedskrivning (punkt 130) är knapphändiga eller endast finns i förvaltningsberättelsen,
- att motivering till en längre prognosperiod (punkt 33b),
- att diskonteringsats ska anges före skatt (punkt 55 samt A20), och
- att jämförelseinformation saknas, vilket är ett krav i IAS 1 punkt 38.

Börsen har i ett antal fall begärt att bolaget ska överlämna de bakomliggande kassaflödesberäkningarna, styrelsematerialet och revisorsrapporterna för att därigenom kunna bedöma bolagets redovisning av nedskrivningstestet. Detta har särskilt skett i de fall där nedskrivningarna har redovisats i delårsrapporter utan att några indikationer fanns i den föregående årsredovisningen (134f eller IAS 1 punkt 129).

Som framgår av ESMA's Activity Report¹⁷ avser drygt 70 procent av de 46 *"enforcement actions"* som tillsynsmyndigheter i Europa tog under 2013 brister i efterlevnaden av IAS 36. Det som efterlyses i rapporten är en mer bolagsspecifik beskrivning av de viktiga antagandena, och en förklaring varför ingen risk för nedskrivning finns i de fall då bolagets eget kapital är högre än bolagets börvärde. Av Extract 16¹⁸ framgår vikten av mer specifik, och per kassagenererande enhet, mer detaljerad upplysning i detta avseende. Börsen har i årets granskning (och tidigare) noterat att information om nedskrivningstest kan och bör förbättras. ESMA påminner i sina fokusområden för 2014 att IFRS bestämmelser om nedskrivningar fortfarande är aktuella i rådande ekonomiska förhållanden. Börsen kommer även i fortsättningen att granska tillämpningen av IAS 36 där nedskrivningar genomförs eller bolag har väsentliga goodwillbelopp.

¹⁷ Activities of the IFRS Enforcers in Europe in 2013 (ESMA/2014/551), sidan 13.

¹⁸ Decision ref EECS/0214-09, se sidan 16.

IAS 7 RAPPORT ÖVER KASSAFLÖDEN

Börsen har noterat att vissa bolag, i sin kassaflödesanalys, redovisar kassaflöden från finansieringsverksamheten eller från investeringsverksamheten netto. IAS 7 punkt 21 klargör att bruttoredovisning ska ske om inte undantaget i punkt 22 är tillämpligt. Ett antal bolag har fått påpekande för detta.

Börsen har även noterat att ett bolag redovisar reavinst vid försäljning av tillgångar som kassainflöden. I ett antal fall konstateras mindre felaktigheter i kassaflödesanalysen och att ändringar har skett i jämförelseinformationen. Även om dessa poster i sig inte är väsentliga, visar de på att rapporten över kassaflöden antagligen inte har fått tillräcklig fokus.

IAS 32 FINANSIELLA INSTRUMENT: KLASSIFICERING

IAS 32 punkt 15 kräver att finansiella instrument klassificeras som finansiell skuld eller egetkapitalinstrument på grund av den ekonomiska innebörden av de villkor som gäller för instrumentet. Punkt 16 beskriver de krav som ställs för klassificering. Klassificering är inte alltid given, vilket i de flesta fallen innebär att det krävs en utredning av de gällande kraven som oftast resulterar i en intern promemoria om hur klassificering och redovisning ska ske.

Ett antal bolag har emitterat preferensaktier med i förväg bestämda belopp för utdelning, vilket tyder på en klassificering som skuld, trots att bolagen redovisar instrumentet som eget kapital. Börsen har tagit del av bolagens interna promemoria som redogör för hur villkoren för dess aktier uppfyller kraven för redovisning som eget kapital och ej som skuld i enlighet med IAS 32 punkterna 15 och 16. Klassificeringen är ett exempel på en bedömning som kräver upplysningar i enlighet med IAS 1 punkt 122. Bolaget har inte lämnat några upplysningar om dess överväganden i årsredovisningen. Börsen har i dessa fall påpekat att bolaget i kommande årsredovisning ska lämna information av dess bedömning om varför redovisning sker som eget kapital.

IAS 12 INKOMSTSKATTER

Enligt IAS 12 punkt 34 ska en uppskjuten skattefordran hänförlig till underskottsavdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning. Osäkerhet om när dessa kommer att kunna avräknas utgör dock inte skäl för att inte redovisa uppgifterna, särskilt inte i de fall då underskottsavdraget avser svensk skatt där det inte finns någon tidsbegränsning. Ett bolag har fått påpekande för att inte redovisa en uppskjuten skattefordran i en situation där bolaget redovisar positivt resultat.

IAS 12 punkt 35 behandlar situationer där bolag redovisat förluster under senare år. I dessa fall får en uppskjuten skattefordran endast redovisas i den mån det finns tillräckliga skattepliktiga temporära skillnader eller andra faktorer som övertygande talar för att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas i framtiden. Punkt 82 kräver upplysning om de förhållanden som motiverar att en uppskjuten skattefordran redovisas. Ett bolag som under många år har redovisat förluster har tilldelats påpekande för dess redovisning av uppskjuten skattefordran enligt IAS 12 punkt 35. Bolaget saknade även en motivering i enlighet med punkt 82.

Börsen noterar att det är vanligt att effekten av underskottsavdrag redovisas först i årsredovisningen och inte i delårsrapporterna. Enligt IAS 34 punkt 30c redovisas skattekostnader under varje delårsperiod utifrån en bästa uppskattning av inkomstskattesatsen för hela räkenskapsåret. Det anges i punkten B21 att hänsyn ska tas till bedömningen av underskottsavdrag.

Övriga punkter där årets granskning har varit anledning till kommentar från börsens sida:

- Upplysningar saknas för varje slag av temporär skillnad och underskottsavdrag (punkt 81g).
- Upplysningar saknas om förfallotidpunkt av avdragsgilla temporära skillnader, underskottsavdrag och andra skatteavdrag om varför ingen uppskjuten skattefordring redovisas (punkt 81e).

- Hantering av endast ett par år vid bedömningen av sannolikhet att underskottsavdrag kan avräknas (punkt 34).

Börsen noterar att IFRS IC under året har gjort ett antal uttalanden om IAS 12 som kan ha effekt på årsredovisningar framöver. Avseende utgångspunkten om värdering av tvister med skattemyndigheter har IFRS IC¹⁹ uttalat att *“the proposed guidance should clarify that an entity should assume that the tax authorities would examine the amounts reported to them and have full knowledge of all relevant information”*. Av ESMA:s fokusområde framgår att bolag förväntas redogöra för sin redovisningsprincip i enlighet med IAS 1 punkterna 117 och 122.

Med hänsyn till uppskjuten skatt för en enskild tillgång i en legal enhet (corporate wrapper) har noterats att punkterna 11 och 38 innebär att *“these paragraphs require a parent to recognise both the deferred tax related to the asset inside and the deferred tax related to the shares”*. IFRS IC:s agendabeslut²⁰ kan innebära att vissa bolag (särskilt fastighetsbolag) bör se över sin redovisning.

IFRS 7 FINANSIELLA INSTRUMENT: UPPLYSNINGAR

Punkt 39 kräver att bolag lämnar (separata) löptidsanalyser för finansiella skulder som är derivat och för finansiella skulder som inte är derivat. Upplysningskravet om löptidsanalyser avser avtalade odiskonterade kassaflöden (Bilaga B punkt B11D). Detta innebär att både amortering och ränta ska räknas in. Ett antal bolag har noterats avvika i detta avseende. Punkt B11 anger att bolag ska använda sig av ett lämpligt antal tidsintervall. Börsen har noterat att flera bolag fortfarande använder sig av den tidigare vanliga indelningen (mindre än 1, 1-5, mer än 5 år), även om denna indelning inte är den mest relevanta. I ett fall har bolaget tilldelats påpekande eftersom det hanterade tidsintervallet, bland annat med hänsyn till bolagets finansiella ställning, inte tillräckligt beskriver bolagets risker med sina finansiella instrument.

IFRS 7 punkterna 23 och 24 kräver vissa upplysningar om säkringsredovisning. Börsen har i ett fall påpekat att dessa saknas.

IFRS 7 punkt 40a kräver en känslighetsanalys för varje typ av marknadsrisk som bolaget är exponerat för vid rapportperiodens slut. Denna ska visa hur resultat och eget kapital påverkas av rimliga möjliga förändringar i den relevanta riskvariabeln. Punkten 40b kräver upplysning om de metoder och antaganden som känslighetsanalysen bygger på. Den sistnämnda upplysningen saknas ibland. Börsen har noterat att upplysningar om effekten på eget kapital ofta saknas, möjligtvis eftersom bolag resonerar att effekten på eget kapital borde vara densamma som på resultatet. I så fall borde dock resultat vara årets resultat efter skatt i enlighet med IFRS 7. Många bolag redovisar dock effekter på en högre nivå i resultaträkningen, vilket kan tyckas strida mot punkt 40a. Av punkt B18a och tillämpningsexempel (IG34) framgår dock att en viss valfrihet är möjlig om bolaget hanterar en känslighetsanalys som är relevant. Som exempel nämns en känslighetsanalys för varje valuta som exponerar bolag för ränterisk. Börsen har, med hänsyn till den skillnad som tillsynes finns mellan standarden och vägledningen, endast lämnat synpunkter (som övrig kommentar) till bolag där en känslighetsanalys avseende valuta- och ränterisk rimligen borde finnas med hänsyn till bolagets finansiering eller verksamhet.

Det kan noteras att upplysningar visar en stor variation, där exempelvis ränterisk redovisas som effekt av en ändring om 1 procent på:

- Räntekostnader
- Räntekostnader efter skatt
- Rörelseresultat
- Resultat före skatt

¹⁹ IFRIC Update, September, November 2014.

²⁰ IFRS IC agenda decision, IFRIC Update July 2014.

Avseende valutarisk anges effekter av en ändring (1 eller 10 procent) på:

- Rörelseresultat
- EBITDA
- Eget kapital
- Intäkter och EBITDA

Variationer där valutaströmmar och kurser redovisas är mindre lämpliga om det åligger läsaren av den finansiella rapporten att själv räkna ut effekten.

Övriga punkter där årets granskning har gett anledning till kommentar från börsens sida är;

- upplysning om kreditrisk (punkt 36 och B9-10),
- känslighetsanalys för varje valuta med betydande exponering (punkt B24), samt
- förekomst av stora poster övriga skulder eller långfristiga fordringar utan förklaring (punkt 31).

IFRS 8 RÖRELSESEGMENT

De flesta påpekanden som börsen har lämnat avser de upplysningar som ska lämnas för bolaget i dess helhet (punkterna 31 – 34).

Ett antal bolag redovisar inte geografisk information om intäkter från externa kunder och anläggningstillgångar i överensstämmelse med punkt 33. Ofta saknas information om Sverige och om på vilken grund intäkter från externa kunder är hänförliga till enskilda länder.

Punkt 34 kräver att bolag lämnar information om i vilken mån det har större kunder. Om så är fallet, ska vissa upplysningar lämnas. Två bolag har fått påpekande för att de inte lämnar denna information, motiverad av konkurrensskäl. Börsen påpekar dock att IASB avslutade sina överväganden om sådant undantag i BC 45 med slutsatsen att "*a competitive-harm exemption would be inappropriate*". I Extract 16²¹ återfinns ett beslut i ett liknande ärende.

I ett fall anger bolaget att styrelsen är bolagets "*högste verkställande beslutsfattare*" (punkt 7). Börsen noterar att det borde vara i strid med styrelsens uppgift enligt aktiebolagslagen.

IFRS 13 VÄRDERING TILL VERKLIGT VÄRDE

Standarden tillämpas för första gången detta år. I standarden anges hur verkligt värde ska beräknas och vilka upplysningar som ska lämnas. Utgångspunkt i standarden är att den maximala och bästa användningen av en icke-finansiell tillgång används som värderingsantagande (punkt 31). Upplysning krävs om användning av tillgången är en annan (punkt 93i), vilket exempelvis kan förekomma i fastighetsbolag (parkering versus bostäder). Tillkomsten av IFRS 13 påverkar främst bolag som återkommande värderar icke-finansiella tillgångar till verkligt värde, såsom fastighetsbolag och bolag med biologiska tillgångar. Börsen har med hänsyn till detta, och i enlighet med ESMA:s fokusområden för 2013, inkluderat ett större antal fastighetsbolag i årets urval. Upplysningar om verkligt värde går längre än tidigare för denna typ av tillgångar, men även för andra tillgångar som inte värderas till verkligt värde men för vilka information om verkligt värde lämnas (punkt 97).

Två bolag har tilldelats påpekanden; ett för att inte lämna kvantitativ information om hanterad indata i nivå 3 (punkt 93d) och det andra bolaget för att inte dela in tillgångar i lämpliga klasser (punkt 94).

Enligt punkt 94 ska ett bolag bestämma lämpliga klasser av tillgångar och skulder på basis av tillgångens eller skuldens karaktär, kännetecken, risker och nivå i hierarkin för verkligt värde. Börsen har noterat att upplysningar om klassindelningen i fastighetsbolag bör förbättras. Många bolag utgår

²¹ Se sidorna 17 och framåt.

från en indelning per region, även om risker kopplade till exempelvis bostäder, industrifastigheter, butiker och projekt under utveckling borde skilja sig markant. Indelning per klass är viktig eftersom upplysningar (punkt 93) krävs för varje klass, vilket är särskilt viktigt för den känslighetsanalys som krävs i punkten 93h. Börsen har i ett fall noterat att olika beskrivningar av fastighetsbeståndet på olika ställen i årsredovisningen kan leda till oklarhet om vilken klassindelning bolaget hanterar.

Verkligt värde baseras i fastighetsbolag främst på driftöverskott och direkt avkastningskrav. De flesta bolagen lämnar en känslighetsanalys för hela bolaget och inte per klass av tillgångar. Detta leder då till att upplysning sker om exempelvis intervall i direktavkastningskrav som är relativt stora och inte underlättar en bedömning. Börsen noterar att känslighetsanalysen även kan förbättras med en bättre avstämning. Känslighetsanalysen borde ta sikte på ej observerbar indata. Ett mindre lyckat exempel är att lämna information om direktavkastningskrav men i känslighetsanalysen ange effekten av en hyresändring med 1 procent.

Börsen kommer även vid nästa års granskning fokusera på tillämpningen av IFRS 13.

ÖVRIGA KOMMENTARER

Börsen har formulerat en del av sina iakttagelser som övriga kommentarer. Börsen har i många slutbrev delgivit bolagen några sådana övriga kommentarer. Dessa kommentarer utgör dock enbart ett stöd för bolagets fortsatta redovisningsarbete och kräver ingen åtgärd i förhållande till börsen. I många fall har bolaget även åtagit sig att ändra eller komplettera upplysningarna i kommande finansiella rapporter. Bolaget bör dock alltid bedöma transaktionens och upplysningens väsentlighet.

I många fall avser avvikelserna samma områden som redan har tagits upp särskilt i avsnittet "*Noteringar per standard*". Dessa upprepas därför inte här. I nedanstående förteckning ingår även de tre standarder där endast ett bolag har delgivits påpekanden.

Börsen anger nedan, i någon förkortad form, de relevanta delarna av IFRS-bestämmelserna som avvikelserna och kommentarerna avser. Sammantaget bör noteringarna i avsnittet "*Noteringar per standard*" och nedanstående förteckning vara ett bra underlag för de noterade bolagen som önskar kvalitetssäkra sina finansiella rapporter.

IFRS 3 RÖRELSEFÖRÄRV

Bilaga B punkt 64g kräver upplysning om villkorad köpeskilling, så som belopp och beskrivning av överenskommelse och information om grund för fastställande av betalningsbelopp. Därtill krävs en uppskattning av intervallet med möjliga (odiskonterade) utfall. Vid information om verkligt värde är även IFRS 13 (punkt 97) tillämplig.

Punkten B64d kräver en beskrivning av de främsta anledningarna till rörelseförvärvet och en beskrivning av hur det bestämmande inflytandet erhöles. I de fall där sådana upplysningar lämnas är beskrivningarna ofta intetsägande.

IFRS 5 ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR SOM INNEHAS FÖR FÖRSÄLJNING OCH AVVECKLADE VERKSAMHETER

IFRS 5 punkt 33c kräver upplysningar om nettokassaflöden avseende avvecklade verksamheters löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Punkt 33d kräver upplysningar om beloppet för intäkter från kvarvarande verksamheter och från avvecklade verksamheter hänförliga till moderbolagets ägare.

Punkt 9 avser de krav som gäller om perioden för försäljning utsträcker sig till mer än ett år.

IAS 17 LEASINGAVTAL

IAS 17 punkt 35c kräver särskild uppgift om variabla avgifter.

IAS 17 punkt 66 anger att sale and leaseback-transaktioner kan kräva separat upplysning enligt IAS 1. Eftersom gränsdragning mellan operationell och finansiell leasing ofta är en komplicerad bedömning, är upplysning om bolagets bedömning och antagande i detta sammanhang ett exempel på bedömningar som enligt IAS 1 punkt 122 måste lämnas.

IAS 19 ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

En del bolag lämnar inte alla upplysningar avseende Alecta i enlighet med punkt 148.

Börsen har noterat att många bolag i delårsrapporter inte redovisar någon ändring i övrigt totalresultat avseende omräkning av förmånsbestämda pensionsplaner. IASB har angivit att det är en bedömningsfråga om detta måste ske vid varje rapporteringstillfälle (BC 59). Ett sådant val kan vara ett exempel på det som avses i IAS 1 punkt 122, beroende på väsentlighet av omräkningen för helåret.

IAS 24 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

Att transaktioner görs på marknadsmässiga grunder ger inget undantag från kravet på upplysningar om belopp, utestående mellanhavande och karaktär av transaktioner med närstående (punkt 18).

IAS 34 DELÅRSRAPPORTERING

Börsen har noterat att bolags kommentarer om resultatutveckling bland annat utgår från begrepp som *"resultat för jämförbara enheter, exklusive (...) och engångsposter"*. I dessa fall saknas avstämning med bolagets rapporterade resultat enligt IFRS, vilket kan strida mot Börsens Regelverk för emittenter punkt 3.1.2 om att den information som bolaget lämnar måste vara korrekt, relevant och tydlig och inte får vara vilseledande.

Information om förvärv är i många fall fortfarande knapphändig. IAS 34 punkt 16A(i) hänvisar till IFRS 3. Den kvalitativa beskrivningen av de faktorer som utgör redovisad goodwill (B64e) är ofta allmänt hållen och anger inte vilka de eventuella synergierna är och hur dessa kommer att realiseras.

En del bolag redovisar en kassaflödesanalys som är komprimerad till tre huvudrubriker (rörelse, investering och finansiering). Det kan noteras att IFRS Interpretation Committee i sitt möte i juli 2014 fastställde att *"a three-line presentation alone would not meet the requirements in IAS 34"*.

Se även börsens kommentar avseende IAS 1 och begreppet jämförelsestörande poster samt kommentar avseende IAS 12 och redovisning av skatt i delårsrapporter.

DELÅRSRAPPORTERING

Den första januari 2014 avskaffade börsen kravet att upprätta delårsrapporter i enlighet med kraven i IAS 34, Delårsrapportering, för första och tredje kvartalet. Istället för delårsrapporter kan en delårsredogörelse lämnas i enlighet med kraven i Börsens *"Vägledning för upprättande av delårsredogörelse"* (*"Vägledningen"*). Vägledningen kan på enskilda punkter frångås och anpassas till en koncerns specifika förutsättningar, förutsatt att det redovisas till marknaden hur Bolaget har gjort i stället och skälen därtill. Möjligheten att upprätta en delårsrapport i enlighet med kraven i IAS 34 kvarstår.

För första kvartalet 2014 har fyra bolag lämnat en delårsredogörelse: Addtech, BioGaia, Investor och Kinnevik, och för tredje kvartalet 2014 har tre bolag per den 30 november lämnat en

delårsredogörelse: BioGaia, Investor och Kinnevik²². Dessa bolag anger alla att det rör sig om en delårsredogörelse för det aktuella kvartalet, upprättad enligt Vägledningen.

I en delårsredogörelse kan bolaget välja att tillhandahålla information i mindre omfattning än i andra finansiella rapporter, anpassning kan ske av presentationen av koncernens intäkter och resultat samt information om finansiella ställning. Börsens genomgång visar att de aktuella bolagens presentation av räkenskaperna i delårsredogörelserna följer uppställningen i halvårsrapporten 2014. Ett av bolagen valde att ta bort rapporterna över totalresultat för koncernen och förändringar i eget kapital. Uppgifter lämnas för aktuell period och jämförelseperioder. Det är samma rapportperioder som vid halvårsrapporten 2014, vilket underlättar jämförbarheten mellan kvartalen. De bolag som lämnar delårsredogörelse har alla valt att ta bort upplysningar om moderbolagens finansiella ställning.

De båda investmentbolagen har minskat upplysningarna om egna innehav, vilket hade varit möjligt även under IAS 34. De nyckeltal som lämnas i halvårsrapporten 2014 lämnas även i delårsredogörelserna.

Enligt Vägledningen måste en delårsredogörelse innehålla beloppsuppgifter som är centrala för förståelsen av utvecklingen av koncernens verksamhet. Sådana uppgifter kan vara väsentliga nyckeltal samt eventuella definitioner för att förstå nyckeltal, resultatmått och indelningar. Bolagen lämnar samma nyckeltal i delårsredogörelserna för första och tredje kvartalet som delårsrapporterna 2013 och halvårsrapporten 2014. Vilka nyckeltal som lämnas varierar mellan bolagen.

Börsen utvärderar för närvarande hur de noterade bolagen har valt att tillämpa de nya reglerna.

²² Addtech har brutet räkenskapsår.

KONTAKTUPPGIFTER

KONTAKTUPPGIFTER TILL BOLAGSÖVERVAKNINGEN

NASDAQ OMX STOCKHOLM AB

Tullvaktsvägen 15

105 78 Stockholm

iss@nasdaq.com

Telefon +46 8 405 70 50

PUBLICERING PÅ BÖRSENS HEMSIDA

Rapporten finns på börsens hemsida tillsammans med kritikärenden som publiceras i anonymiserat form:

<http://www.nasdaqomx.com/listing/europe/surveillance/stockholm/decisionsforcompaniesfinancialreporting>